

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความสำเร็จและไม่สำเร็จในการดำเนินงานตามโครงการปรับโครงสร้างการผลิตการเกษตรปี2538-2539 ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) จากข้อมูลทั่วไป พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-60 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีขนาดของครัวเรือนจำนวน 4-8 คน มีแรงงานในครัวเรือน 1-2 คน มีแรงงานจ้าง 1-2 คน และเคยอบรมเกี่ยวกับอาชีพตาม โครงการมาก่อนเข้าร่วมโครงการ

2) สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

(1) ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรทำการผลิตพืชเป็นหลักโดยลำดับแรกคือ กระเทียม รองลงมาเป็นข้าว หอมแดง และถั่วลิสงตามลำดับ

(2) หลังเข้าร่วมโครงการแล้ว เกษตรกรเปลี่ยนแปลงการผลิตพืชมาเป็นเลี้ยงโคนมเป็นหลัก รองลงมาเป็นข้าว และถั่วลิสง ตามลำดับ

(3) รายได้และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของเกษตรกรพบว่าเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีรายได้จากภาคเกษตรเป็นหลัก และมีรายได้นอกภาคการเกษตรเพียงบางส่วน ในด้านค่าใช้จ่ายนั้นแบ่งออกเป็นในการเกษตรร้อยละ69.45 ค่าลงทุนในทรัพย์สินร้อยละ8.60 ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนร้อยละ 21.95 ทำให้มีรายได้การเกษตรสุทธิเฉลี่ย 140,573 บาทต่อรายต่อปี

(4) แผนการใช้เงินกู้ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการและผลการปฏิบัติจริงหลังรับเงินกู้ พบว่าเกษตรกรได้ใช้เงินกู้ตามแผนการใช้เงินกู้ทุกประการ

3) ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ จากการศึกษาพบว่า

(1) ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ คือ สหกรณ์การเกษตรไชยปราการ รองลงมาคือ เพื่อนและญาติ นอกจากนั้นเป็นปศุสัตว์อำเภอและผู้ใหญ่บ้านกำนัน

(2) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เข้าใจว่า โครงการนี้ช่วยกระจายรายได้ ช่วยปรับปรุงระบบการผลิต ช่วยให้เกษตรกรกู้เงินได้มากขึ้น และลดหย่อนหลักประกันการกู้เงินจาก ธ.ก.ส.

(3) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เข้าใจว่า โครงการนี้มีประโยชน์คือ ช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ทำให้เกษตรกรได้กู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ช่วยเพิ่มประเภทการผลิตให้มากขึ้น และช่วยให้กู้เงินได้มากขึ้นอีกด้วย

(4) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความเข้าใจเกี่ยวกับ ขั้นตอนการดำเนินงานตามโครงการตามลำดับดังนี้ คือ ทราบถึงสถานที่รับเงิน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ กำหนดชำระคืนเงินกู้ การจ่ายเงินกู้ตามความก้าวหน้าของงาน การอนุมัติเงินกู้ มีการผ่อนผันการชำระหนี้ถ้าผลผลิตเสียหาย การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ และการกำหนดวงเงินกู้

(5) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เข้าใจว่า แหล่งเงินกู้ที่นำมาให้เกษตรกรให้เกษตรกรในโครงการนี้เป็นเงินของรัฐบาล

(6) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้คือ ได้เงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ สามารถกู้เงินและชำระคืนในระยะยาวได้ และคิดว่าโครงการนี้จะช่วยลดภาระหนี้สินลงได้

(7) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความเข้าใจว่า สหกรณ์การเกษตรไชยปราการเป็นผู้คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

4) การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจของเกษตรกร

(1) การมีส่วนร่วมในการเลือกแผนการผลิต พบว่าเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีส่วนในการเลือกแผนการผลิตเพียงร้อยละ 63.16 โดยมีปศุสัตว์อำเภอเป็นผู้นำแนะนำ

(2) การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา พบว่าเกษตรกรมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาร้อยละ 89.47

5) ความคาดหวังของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความคาดหวังจากการเข้าร่วมโครงการดังนี้

(1) คาดหวังว่าจะได้รับความรู้ในการผลิตจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลมากกว่าเดิม

(2) คาดหวังว่าจะนำเงินกู้ที่ได้ไปทำการผลิตตามที่ตั้งใจไว้

- (3) คาดหวังว่าโครงการนี้จะช่วยให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
กว่าเดิม
- (4) คาดหวังว่าเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับการดูแลจากเจ้าหน้าที่
ของรัฐเป็นประจำ
- (5) คาดหวังว่าเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับผลผลิตตามแผนการ
ผลิต
- (6) คาดหวังว่าเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับวงเงินกู้เพียงพอในการ
ผลิต

จากผลการศึกษาจะเห็นไปได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตาม
โครงการนี้เป็นอย่างดี กล่าวคือ โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตเกษตรกรที่
สำคัญของประเทศมีราคาตกต่ำ โดยการให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตจากพืชที่มีปัญหาด้านราคา
เช่น ข้าวหรือมันสำปะหลัง ไปสู่กิจกรรมการผลิตอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าและเหมาะสมกับศักยภาพ
ของแต่ละพื้นที่เช่น โคนม โคนเนื้อ ไม้ผลเป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกษตรกรอำเภอไชยปราการ
ที่เข้าร่วมโครงการนี้ ได้พยายามเปลี่ยนแปลงจากการผลิตพืชไปสู่กิจกรรมการเลี้ยงโคนมจนทำให้
มีผู้เลี้ยงโคนมเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และได้รับผลตอบแทนสูงขึ้นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
อย่างไรก็ตามเกษตรกรก็พยายามที่จะทำการผลิตพืชอื่นด้วย เพื่อให้มีรายได้จากการผลิต
หลายอย่างและเป็นการป้องกันความเสี่ยงจากการทำการผลิตอย่างใดอย่างหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

- 1) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการต้องเอาใจใส่ และศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ
ของโคนมเพื่อให้ได้โคพันธุ์ดี สามารถให้น้ำนมได้มากขึ้น ตลอดจนให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ที่
เกี่ยวข้องที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการผลิตในโครงการ
- 2) องค์กรของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ คือ สหกรณ์การเกษตรไชยปราการ
ควรมีเงินทุนหมุนเวียนไว้สำหรับให้เกษตรกรกู้เพื่อขยายกิจการหรือกรณีจำเป็น เนื่องจากเงินกู้ที่
เกษตรกรกู้ตามโครงการคนละ 222,000 บาทนั้นตามหลักเกณฑ์แล้วจะให้กู้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น
- 3) รัฐบาลควรมีการกำหนดให้มีแผนการตลาดเข้ามาเชื่อมโยงด้วย ไม่ใช่มีแต่
แผนปรับโครงสร้างการผลิตอย่างเดียวเท่านั้น เพราะจะทำให้มีปัญหาเรื่องการตลาดและราคา ดังนั้น

จึงควรมีแผนการตลาดไว้รองรับผลผลิตที่จะได้จากแผนการผลิตตามโครงการ และควรจัดเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอในการดูแลให้คำแนะนำแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการด้วย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University